Lieta Nr. C 73 4667 22
ECLI:LV:ZRT:2023:0119.C73466722.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2023. gada 19. janvārī

Zemgales rajona tiesa
tiesnese M. Griķe

rakstveida procesā
civillietā
biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" prasībā pret /pers. B/ par zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2022.gada 4.jūlijā celta prasība, kur prasītāja biedrība "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" prasībā pret atbildētāju /pers. B/ par zaudējumu piedziņu, ar prasības summu 15 991,20 *euro*, cēlusi prasību piedzīt no atbildētājas prasītājas labā apdrošināšanas atlīdzības izmaksas prasības summas apmērā un visus tiesāšanās izdevumus, nosakot prasītājai tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no nesamaksātās zaudējumu summas līdz pilnīgai sprieduma izpildei.

Prasība pamatota:

1. ar ceļu satiksmes negadījumu, kas notika 2021.gada 5.novembrī Vācijā, kā rezultātā notika sadursme starp transportlīdzekļiem Scania R 450, Latvijas valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, kura īpašniece ir atbildētāja un Volvo V 40, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs 2/, kurš tika bojāts. Zaudējumus nodarījis transportlīdzeklis Scania R 450, Latvijas valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, kuram nebija veikta īpašnieka civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana;
2. IKN 3.4., 5.1.p., Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās obligātās apdrošināšanas likuma 1.panta 14.punktu, 3.panta otro daļu, 41.panta otrās daļas 1.punktu 44.panta otrās daļas 2.punktu, 51.panta otro daļu, Ceļu satiksmes likuma 1.panta 25.un 28.punktu, 20.panta ceturto dalu, Civillikuma 1779.pantu, Civilprocesa likuma 1., 26., 41., 195.pantu.

[2] Atbildētāja /pers. B/ prasību neatzīst pilnīgi. Paskaidro, ka prasītājai jāpierāda notikušais ceļu satiksmes negadījums, atbildētājas vaina šā negadījuma izraisīšanā, zaudējumu esība un cēloniskais sakars starp atbildētājas izraisīto ceļu satiksmes negadījumu un konstatētajiem zaudējumiem kā civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumi. Uzskata, ka IKN noteikumi nav attiecināmi uz atbildētāju. Nav pievienoti pierādījumi, ka transportlīdzeklis Scania R 450 būtu atzīts par vainojamu ceļu satiksmes negadījuma izraisīšanā, nav pievienots izmaksu pamatojums (ekspertu atzinums, tāme utml.) par transportlīdzeklim nodarītajiem zaudējumiem. Autovadītājs, kurš vadīja transportlīdzekli, teicis, ka transportlīdzeklis bijis viegli bojāts. Raugoties uz atlīdzināšanai pieteikto summu, tas gandrīz pilnībā gājis bojā, jo tas atbilstu dārgākajai automašīnai, kas atrodama portālā ss.com. Atsaucas uz Civillikuma 1776., 1792.pantu.

[3] Atsauksmē prasītāja paskaidro, ka gadījumā, kad ārvalstī nodarīti zaudējumi ar Latvijā reģistrētu neapdrošinātu transportlīdzekli, apdrošināšanas atlīdzība tiek izmaksāta saskaņā ar Zaļās kartes sistēmas Biroju padomes (Council of Bureaux, turpmāk ZK Biroju padome) Ģenerālajā asamblejā 2002.gada 30.maijā pieņemtajiem Iekšējās kārtības noteikumiem, kas grozīti ar ZK Biroju padomes Ģenerālās asamblejas 2008.gada 29.maija lēmumu, kas spēkā arī ceļu satiksmes negadījuma brīdī, turpmāk IKN. Tā neatņemama sastāvdaļa ir daudzpusējais nolīgums starp Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstu un citu asociēto valstu nacionālajiem apdrošināšanas birojiem, kam Latvija pievienojusies 2003.gada 1.novembrī. Saskaņā ar IKN 3.4.p., Vācijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojam, kurš administrē lietu, ir ekskluzīvas tiesības visos jautājumos, kas saistīti ar attiecīgās valsts nacionālo tiesību aktu skaidrojumu. IKN 5.1.p. paredz, ka prasība atlīdzināt zaudējumus un atlīdzību par prasības kārtošanu jānosūta prasītājai, jo transportlīdzeklis nav bijis apdrošināts. Atlīdzība par prasības kārtošanu noteikta 15% apmērā no zaudējumu summas, bet ne mazāk kā 200 *euro*. Saskaņā ar IKN 5.2.p. prasītājai jāapmaksā prasības divu mēnešu laikā, skaitot no pieprasījuma dienas, neskatoties uz to, ir vai nav saņemti dokumenti, kas apliecina zaudējumu apmēru un izmaksu cietušajam. Prasītāja iesniedz policijas dokumentu un zaudējumu aprēķinu, kas apliecina ceļu satiksmes negadījuma apstākļus un nodarīto zaudējumu apmēru. Piemērojami Vācijas tiesību akti: Vācijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs ir izvērtējis attiecīgā ceļu satiksmes negadījuma apstākļus, nodarītos zaudējumus, to saistību un izmaksājot apdrošināšanas atlīdzību, atzinis šīs izmaksas par pamatotām un saistītām ar konkrēto ceļu satiksmes negadījumu. Remonts ir veikts Vācijā un tā izmaksas ir atbilstošas Vācijas cenu līmenim. Atbildētājas iebildumus tālab uzskata par nepamatotiem, bet prasību par pierādītu.

Papildus izteiktajiem lūgumiem, lūdz piedzīt no atbildētājas prasītājas labā izdevumus par iesniegto ārvalsts dokumentu tulkošanu.

Motīvu daļa

[4] Tiesa nodrošinājusi pušu līdztiesību, nosakot lietas izskatīšanu rakstveida procesā. Nav pamata uzskatam, ka ar to tiek aizskartas lietas dalībnieku tiesības, jo to īstenošana pilnā mērā tikusi nodrošināta rakstveidā, atbilstoši likuma "Par tiesu varu" 5., 17., 28.panta, Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.panta pirmās daļas noteiktajam.

Tiesa nav atzinusi par nepieciešamu noskaidrot papildus apstākļus, kuriem varētu būt nozīme strīda izspriešanā. Lietas izskatīšana tiesas sēdē ir

lietderīga gadījumos, kad no lietā esošajiem pierādījumiem tiesa nevar gūt pilnīgu priekšstatu par izskatāmajiem jautājumiem. Tikai tādos gadījumos lietas dalībnieku uzklausīšana mutvārdos tiesas sēdē varētu sekmēt pareizu lietā izskatāmā jautājuma izspriešanu. Pretējā gadījumā, mutvārdu process nav lietderīgs.

Neviena no pusēm nav norādījusi tādus apsvērumus, kad objektīvi būtu nepieciešama lietas izskatīšana mutvārdos. Veids kā lietas dalībnieki īsteno savas tiesības un pienākumus norāda, ka lietas objektīva izskatīšana iespējama rakstveida procesā, pēc likumā noteiktā mērķa.

[5] Tiesa noskaidroja lietas apstākļus, pārbaudot pierādījumus, kuri iegūti likumā noteiktajā kārtībā; norāda normatīvos aktus, pēc kuriem tiesa vadījusies un konkrēto lietas apstākļu juridisko novērtējumu, ka arī tiesas secinājumus par prasības pamatotību.

Tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi. Strīdīgās tiesiskās attiecības pakļaujas prasītājas norādītajam tiesiskajam noregulējumam un tiesiskajām sekām.

[5.1] Nav strīda, ka atbildētāja ir prasībā norādītā transportlīdzekļa Scania R 450, Latvijas valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ īpašniece un ceļu satiksmes negadījuma brīdī, kas notika Vācijā 2021.gada 5.novembrī, nebija veikta īpašnieka civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana.

Saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 3. panta 2. punktu īpašnieka civiltiesisko atbildību par katru ceļu satiksmē lietoto transportlīdzekli apdrošina ikviens transportlīdzekļa īpašnieks, noslēdzot apdrošināšanas līgumu.

Saskaņā ar Sauszemes transporta līdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 41. panta otrās daļa 1. punktu prasītāja ir tiesīga iesniegt regresa prasību pret ceļu satiksmes negadījumu izraisījušā transportlīdzekļa īpašnieku, ja tas nav apdrošinājis savu civiltiesisko atbildību (sk. *Senāta spriedumu lietā Nr.SKC-139/2007*).

[5.2] Ar uzziņu par satiksmes negadījumu ārvalstī, kas reģistrēts, izmantojot ātro reģistrāciju, pierādīts, ka satiksmes negadījums ir reģistrēts notikumu apstrādes sistēmā: negadījuma laiks piektdiena, 2021.gada 5.novembris, plkst. 17.10, negadījuma vieta /negadījuma vieta/. Uz /negadījuma vieta/, negadījumā iesaistītas automašīnas /reģistrācijas numurs/ (LV), kas atradās vidējā joslā, gribēja pārvietoties pa labi, nepamanīja garām blakus braucošo automašīnu /reģistrācijas numurs 2/ pa labi, - pietiekami pierādīts, ka atbildētājai piederoša transportlīdzekļa vadītājs izraisījis ceļu satiksmes negadījumu.

Tādējādi, nav pamata apšaubīt būtisku apstākli, ka ceļu satiksmes negadījums izraisīts, vadot atbildētājai piederošu transportlīdzekli ārvalstī, un tā rezultātā nodarīti bojājumi, kuru apmērs pierādīts ar transportlīdzekļu eksperta – virsbūves meistara /pers. H/ 2021.gada 13.novembra atzinumu 202111019, kur kopējās automašīnas /reģistrācijas numurs 2/ remonta izmaksas 10 412,29 *euro*. Rēķini pierāda to summu 10 127,66 *euro* par ārējās remontdarbnīcas sniegto pakalpojumu, ar to uzskatījumu.

Līdz ar to, atbildētājas iesniegtajam pierādījumam no ss.com vietnes par automašīnu Volvo V40 tirgus cenu piedāvājumu Latvijas tirgū, nav būtiskas vai izšķirošas nozīmes strīdā.

Zaudējumu apmēru un cēlonisko sakaru apšaubīt nav pamata.

Prasītāja ir saņēmusi:

Vācijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja 2022.gada 3.marta lūgumu atlīdzināt 2021.gada 5.novembrī ceļu satiksmes negadījumā radušos zaudējumus, kas atlīdzināti cietušajam saskaņā ar Vācijas normatīvo regulējumu un ar IKN piemērojamos administrēšanas izdevumus, kopā 14 685,83 *euro*, ko veido zaudējumi sakarā ar bojāto transportlīdzekli 12 770,29 *euro*, atlīdzība par prasības kārtošanu 1915,54 *euro* (IKN 5.p.);

Vācijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja 2022.gada 30.marta lūgumu atlīdzināt 2021.gada 5.novembrī ceļu satiksmes negadījumā radušos zaudējumus, kas atlīdzināti cietušajam saskaņā ar Vācijas normatīvo regulējumu un ar IKN piemērojamos administrēšanas izdevumus, kopā 1305,37 *euro*, ko veido zaudējumi sakarā ar bojāto transportlīdzekli 1135,10 *euro*, atlīdzība par prasības kārtošanu 170,27 *euro* (IKN 5.p.).

2022.gada 28.aprīlī taisīts lēmums par izmaksu Nr.0310/W-15/2022-D, kur kopā izmaksājamā summa noteikta 15 991,20 *euro,* kur apdrošināšanas atlīdzība 10 127,66 euro, ekspertīzes izdevumi 1162,63 euro, citi izdevumi 2615,10 *euro*, Handling fee 2085,81 *euro*, kas nav pretrunā pārējiem lietā iegūtajiem rakstveida pierādījumiem un piemērotajām tiesību normām un prasības pieteikumā norādītajam pamatojumam.

Prasītāja 2022.gada 28.aprīlī ir veikusi apdrošināšanas atlīdzības izmaksu 15 991,20 *euro*, saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās obligātās apdrošināšanas likuma 44.panta otrās daļas 2.punktu, 51.panta otro daļu, IKN 10.punktu.

[5.3] Prasītāja strīdā ir pierādījusi, ka atbilstoši Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās obligātās apdrošināšanas likuma 41.panta otrās daļas 1.punkta noteiktajam, ir tiesīga iesniegt regresa prasību pret atbildētāju kā ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieku, jo nav apdrošināta transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskā atbildība.

Saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu, atbildētājai ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, kas nodarīti ar transportlīdzekli, tam piedaloties ceļu satiksmē ārvalstī, atbildētājas bezdarbības rezultātā – bez tā īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas.

Atbildētājas kā transportlīdzekļa īpašnieces rīcība, pieļaujot ceļu satiksmē piedalīties transportlīdzeklim bez tā īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas, neatbilst prasītajam rūpības līmenim, saprātīgas personas standartam, tādēļ saista to ar noteiktām tiesiskām sekām. Šajā gadījumā ar pienākumu atlīdzināt prasības summu prasītājai, kas ir cēloniskā sakarā ar prasītājas rīcību kā zaudējumi, kas atlīdzināmi tam likumā noteiktajā kārtībā. Tiesību aizskāruma paredzamība noteikta ar speciālo likumu, kaitējuma iestāšanās riska novēršanai jāievēro rūpība, kuras neesamības gadījumā, zaudējumu atlīdzības pienākums izriet arī no likumu sistēmas. Atbildētājai nevarēja būt nezināmas iespējamās tiesiskās sekas, atbildētāja ir ignorējusi prasību veikt transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas prasības.

[5.4] Atbildētāja kļūdaini uzskata, ka prasība nav pierādīta. To izslēdz prasītājas iesniegtie rakstveida pierādījumi, kuri noteikti pierāda kā prasības pamatu, tā priekšmetu un summu, pamatoti piemērojot to normatīvo aktu kopumu, uz kuru atsaucas prasītāja. Tam pretējus secinājumus uz pušu argumentu, apsvērumu un iesniegto pierādījumu kopuma pamata izdarīt nevar. Piemērot atbildētājas norādītās tiesību normas, lai tās radītu noteiktas tiesiskas sekas, nav pamata.

[5.5] Apmierinot prasību, tiesāšanās izdevumi, ko prasītāja samaksājusi un to pierāda maksājumu uzdevumi, saskaņā ar Civilprocesa likuma 13., 33., 34., 39., 40., 41., 42., 44.pantu, jāpiedzen no atbildētājas prasītājas labā; ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, piedzenami no atbildētājas valsts labā.

[5.6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu tiesa nosaka maksimālo termiņu sprieduma izpildei, kādu noteic likumdevējs, ņemot vērā kā prasības summu, tā tiesas izdevumus, kas jāsamaksā atbildētājai.

[5.7] Tiesa izskaidro lietas dalībniekiem, ja atbildētāja neizpilda maksāšanas pienākumu tiesas noteiktā termiņā, tad prasītājai uz likuma pamata ir tiesības aprēķināt un saņemt likumiskos 6 procentus gadā no nesamaksātās summas līdz sprieduma izpildei, tā aizsargājot prasītājas mantiskās tiesības pie apstākļiem, kad atbildētāja lieto prasītājai ar tiesas spriedumu piedzītus naudas līdzekļus.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 14.februāra spriedums lietā Nr. SKC-75; 2009.gada 25.novembra lēmums lietā Nr. SPC-111; 2013.gada 26.aprīļa spriedums lietā Nr. SKC-1106 norāda uz to, ka Civilprocesa likuma 195.pantam ir imperatīvs raksturs, līdz ar ko tiesām minētās normas izpratnē, apmierinot prasību par naudas summas piedziņu, ir pienākums, neatkarīgi no prasījumā izteiktajiem lūgumiem, noteikt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus.

Civillikuma 1759. panta 1. punkts nosaka, ka procenti jāmaksā arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem.

Civillikuma 1765.panta otrā daļa nosaka, ka likumisko procentu apmērs par tāda naudas parāda samaksas nokavējumu, kas kā atlīdzība nolīgta līgumā par preces piegādi, par pirkumu vai pakalpojuma sniegšanu, līguma attiecībās, kurās piedalās patērētājs, ir seši procenti no simta gadā.

Līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, Civillikuma 1756., 1759.panta 1.punktu un 1765.panta otro daļu ir pamats noteikt prasītājam tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt likumiskos procentus – 6% gadā no piespriestās, bet nesamaksātās summas, to pieaugumu aprobežojot ar kapitāla lielumu (1763.panta 1.punkts).

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.panta pirmo daļu, Civilprocesa likuma 1., 5., 8., 190., 192., 194., 195., 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt pilnīgi biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" prasību pret /pers. B/ par zaudējumu piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu biedrībai "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" zaudējumus 15 991,20 *euro* un tiesāšanās izdevumus 922,35 *euro*, tos ieskaitot AS Swedbank, kontā Nr.LV64HABA0551012441928.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7 *euro*, kas iemaksājami: ekonomiskās klasifikācijas kods – 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Ūnijas iela 8 k-9, Rīga, NMR. 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģistrācijas Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000. Iemaksas mērķis: 21490, norādot datus personas un lietas identificēšanai.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās un pienākumu šajā termiņā nekavējoties Zemgales rajona tiesā (Dambja ielā 12, Jelgava, LV-3001 vai sūtot uz elektronisko pasta adresi zemgale@tiesas.lv ) iesniegt pierādījumus par tā izpildi, izskaidrojot iespējamās procesuālās sekas, ja tas netiek izdarīts, tiek izdots izpildu raksts un nodots izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

Ja noteiktajā termiņā samaksa nav veikta, tam notekot, atzīt biedrībai "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" tiesības saņemt likumiskos 6 procentus gadā no nesamaksātās summas līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai), nosakot, ka procentu pieaugums apstājas, kad nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no 2023.gada 19.janvāra, Zemgales apgabaltiesai, apelācijas sūdzību iesniedzot Zemgales rajona tiesā (Jelgavā).

Tiesnese M. Griķe